

Een T-shirt met een afkorting of motto: niet de beste manier om de aandacht op je te vestigen

De Limburger 17-6-2023

Een collega van de universiteit van Californië in Los Angeles (UCLA) was in Madrid en had zich hierover verwonderd: het aantal vroegrijpe jongeren dat er door de winkelstraten paradeert in T-shirts met daarop een prominente verwijzing naar zijn universiteit. Alsof zo'n beetje de helft van alle Madrileense pubers een academische graad heeft behaald aan deze prestigieuze instelling. Hij vond het, he, nou ja, apart. Sinds zijn verhaal ben ik gaan letten op T-shirts en kwam dingen tegen die minstens zo apart zijn. Zo zag ik in een museum een vrouw van middelbare leeftijd rondstruinen in een shirt met daarop *Live your life*. Verstandig, denk je dan. Ze verkeerde in het gezelschap van een man wiens hemdje een heel ander motto had: *Murder is also an art*. De situatie was er niet naar, maar ik had deze sjamaan best wel willen interviewen. Was ie bewonderaar van Joe Gibbons, de filmmaker die een bank overviel, werd gearresteerd en toen zei dat de hele overval

een kunstzinnige performance was geweest? Misschien. We zullen het nooit weten.

Wat we wel zeker weten is dat een hemdje met motto of afbeelding niet de beste manier is om de aandacht op je te vestigen. De waarheid is dat de meeste mensen zoiets compleet over het hoofd zien. In de psychologie staat dat te boek als de schijnwerper-illusie. In een artikel in *De Psycholoog* legde mijn vakgenoot Carolien Martijn die illusie onlangs nog eens uit aan de hand van een klassiek experiment. Daarin werd studenten gevraagd om een shirt aan te trekken met de afbeelding van een volkszanger die in studentenkringen als totaal ridicuul te boek staat. Vervolgens gingen de proefpersonen naar een ruimte waar zich een groep nietsvermoedende medestudenten ophield. Vraag achteraf aan de T-shirt dragers: denk je dat je op gênante wijze uit de toon viel? Antwoord: ja, enorm; ik had het gevoel alsof de schijnwerpers op me waren gericht. Vraag aan de medestudenten: zagen jullie iets vreemds bij een van de aanwezigen? Meest gehoorde antwoord: nee, totaal niet, hoezo?

Dragers van hemdjes met teksten of afbeeldingen verkeren in de egocentrische veronderstelling dat anderen daar goed nota van zullen nemen. Nee dus, tenzij iemand je

er attent op maakt. Maar voor het overige zijn zulke T-shirts parels voor de zwijnen. Anderen monsteren ons aanmerkelijk minder grondig dan wij denken dat ze doen. Spijtig als je met veel zorg zo'n T-shirt hebt uitgekozen. Daar zit wel een verdomd positieve keerzijde aan, iets dat Martijn in haar artikel haarfijn uit de doeken doet: dat je haar slecht zit, dat je een paar kilo's bent aangekomen, dat er een lelijke pukkel op je kin zit, en dat de wallen onder je ogen groteske vormen beginnen aan te nemen, zullen die anderen evenmin zien. Dus wees niet zo streng op jezelf en, ja, *live your life*.